

GÜRCİSTAN

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan

İlknur İNAL

Uluslararası İlişkiler Uzmanı

2017

İÇİNDEKİLER	SAYFA NO:
İçindekiler.....	2
Tablolar.....	3
1. GENEL BİLGİLER.....	4
1.1. Coğrafi Konum.....	4
1.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	5
1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı.....	6
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	7
2.1. Ekonomik Yapı.....	7
2.2. Ekonomi Politikaları.....	7
2.3. Tarım.....	8
2.4. Sanayi.....	8
2.5. Hizmetler.....	9
2.5.1. Bankacılık.....	9
2.5.2. Turizm.....	9
3. DIŞ TİCARET.....	11
3.1. Gürcistan Dış Ticareti.....	11
3.2. Gürcistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler.....	12
3.3. Gürcistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler.....	13
4. BAŞLICA ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET.....	14
4.1. Başlıca Ülkeler İtibarı İle İthalat.....	14
4.2. Başlıca Ülkeler İtibarı İle İhracat.....	14
4.3. Gürcistan'ın Dış Ticaret Politikası.....	15
4.4. Tarifeler ve Diğer Vergiler.....	15
4.4.1. Gümrük Vergileri.....	15
4.4.2. Katma Değer Vergisi.....	16
4.4.3. Tarife Dışı Engeller.....	16
5. EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLER.....	17
5.1. Yatırımlar, Yabancı Sermaye ve Mevzuatı.....	17
5.2. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler).....	18
5.3. Ülkede İş Kurma Mevzuatı.....	18
6. TÜRKİYE İLE TİCARET.....	19
6.1. Türkiye – Gürcistan Dış Ticaret Göstergeleri.....	19
6.2. Türkiye'nin Gürcistan'a İhracatında Başlıca Ürünler.....	19
6.3. Türkiye'nin Gürcistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler.....	20
6.4. Çerkezköy'den Gürcistan'a İhraç Edilebilecek Başlıca Ürünler.....	21
6.5. İkili Anlaşma ve Protokoller.....	22
6.6. İki Ülke Arasında Ticarete Karşılaşılan Sorunlar.....	23
6.6.1. Türk Menşeli Ürünler.....	23
6.6.2. Et İthalatı.....	24
6.6.3. Referans Fiyat Uygulaması.....	24
6.6.4. Taşıma ve Ulaştırımda Yaşanan Sorunlar.....	24
6.6.5. Pazarda Etkin Olmanın Koşulları.....	24

Tablolar

Tablo No:	Konu	Sayfa No
Tablo 1	Gürcistan'ın Yıllara Göre İşsizlik Oranları	6
Tablo 2	GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı	7
Tablo 3	Gürcistan'ın Dış Ticareti	11
Tablo 4	Gürcistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler	12
Tablo 5	Gürcistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler	13
Tablo 6	Gürcistan'ın Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalatı	14
Tablo 7	Gürcistan'ın Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracatı	14
Tablo 8	Türkiye – Gürcistan Dış Ticaret Göstergeleri	19
Tablo 9	Türkiye'nin Gürcistan'a İhracatında Başlıca Ürünler	19
Tablo 10	Türkiye'nin Gürcistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler	20
Tablo 11	Çerkezköy'den Gürcistan'a İhraç Edilebilecek Ürünler	21
Tablo 12	İkili Anlaşma ve Protokoller	22

1.GENEL BİLGİLER

Ülkenin Adı: Gürcistan

Başkent: Tiflis

Nüfus: 4.443.000 (2016-IMF)

Yüzölçümü: 69.700 km²

Devlet Başkanı: Giorgi Margvelaşvili

Başbakan: Giorgi Kvirikaşvili

Dışişleri Bakanı: Mikheil Janelidze

GSYİH: 14.595 milyon dolar (2016-IMF Tahmini)

Para Birimi: Lari / 1 Dolar: 2.70 Lari (Aralık 2017)

Konuşulan Diller: Resmi Dil: Gürcüce

Etnik Yapı: Gürcü: %86,8; Azeri: %6,3; Ermeni: %4,5; Rus: %0,7; Oset: %0,4; Yezidi: 0,3; Ukraynalı: %0,2; Kist: %0,2; Rum: %0,1; Süryani: 0,1; Diğer: %0,4

Önemli Siyasi Partiler: Gürcü Rüyası-Demokratik Gürcistan Partisi- Muhafazakâr Parti- Sanayiciler Partisi- Cumhuriyetçi Parti- Ulusal Forum- Birleşik Ulusal Hareket Partisi- Özgür Demokratlar Partisi- Hristiyan-Demokratik Hareket Partisi- İşçi Partisi- Yeni Sağcılar Partisi -Yurtseverler Birliği

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü (AGİT), Avrupa Konseyi (AK), Avrupa Kafkasya Asya Ulaştırma Koridoru (TRACECA), Birleşmiş Milletler (BM), Dünya Bankası (WB), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Gürcistan, Ukrayna, Azerbaycan ve Moldova Grubu (GUAM), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ), Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Polis Teşkilatı (INTERPOL), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)

1.1 Coğrafi Konum

Gürcistan, 40' ve 47' doğu boylamları ile 41' ve 44' kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. 69.700 km² olan yüzölçümünün yaklaşık %80'i dağlıktır. Ülkenin kuzeyinde Rusya Federasyonu (Dağıstan, Çeçenistan, Kuzey Osetya, Kabarday-Balkar Özerk Cumhuriyetleri), güneyinde Ermenistan, güneydoğusunda Azerbaycan, güneybatı ve batısında Türkiye yer almaktadır. Kara sınırlarının uzunluğu yaklaşık 2.000 km'dir. Batı ve kuzeybatısında 310 km uzunluğunda Karadeniz kıyıları yer almaktadır. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

İklim ve coğrafyanın getirdiği avantaj ile Gürcistan, turistlerin ve araştırmacıların ilgisini çekmeyi hak edecek kadar zengin ve kendine özgü bir flora ve faunaya sahip olmasına rağmen henüz bu potansiyel harekete geçirilememiştir. Büyük kısmını meşe, çam, kayın, ceviz ve fındık ağaçlarının oluşturduğu

ormanlar ülkenin yaklaşık %43'ünü kaplamaktadır. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

1995 yılından sonra ülke toparlanma sürecine girmiş, birbiri ardına siyasi ve ekonomik reformlar yapılmıştır. 2000 yılında yapılan seçimlerde Şevardnadze tekrar Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Ancak, bu dönem içerisinde ekonomik iyileşme sağlanamamış, rüşvet ve adam kayırma önlenememiş ve yoksulluk ile işsizlik artmıştır. Kasım 2003 tarihinde yapılan seçimlerde usulsüzlük yapıldığı iddialarının gündeme gelmesiyle birlikte çok sayıda vatandaşın katıldığı sokak gösterileri başlamış, özellikle göstericilerin Parlamento önündeki yoğun eylemlerine halktan büyük destek gelmesi sonucunda Shevardnadze görevinden istifa ederek, yerini muhalefet lideri Mikheil Saakaşvili'ye bırakmıştır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gül devrimi olarak adlandırılan bu gelişmeler sonucunda, 4 Ocak 2004 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, Mikheil Saakaşvili geçerli oyların %96'sını alarak Gürcistan'ın 3. Cumhurbaşkanı olmuştur. 2007 yılının sonlarında muhalefet tarafından başlatılan protesto hareketi sonrasında 5 Ocak 2008 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ise Mikheil Saakaşvili %52 oy 27 Ekim 2013 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerde halen iktidarda olan Gürcü Rüyası koalisyonunun adayı Giorgi Margvelashvili, geçerli oyların yaklaşık %62'sini alarak Mikheil Saakashvili'nin yerine Cumhurbaşkanı seçilmiştir. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Gürcistan'da son parlamento seçimleri 2012 Ekim ayında yapılmış ve parlamentodaki 150 sandalyenin 85'ini kazanan "Georgian Dream" koalisyonu iktidara gelmiştir. Yeni başbakan olarak göreve başlayan Bidzina Ivanishvili AB ile olan yakınlaşma politikasında ısrar etmekle birlikte Rusya ile de iyi ilişkiler kurma niyetinde olduğunu belirtmiştir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

1.3. Nüfus ve İş Gücü Yapısı

Ülke çok önemli bir nüfus sorunu ile karşı karşıyadır. 1989 yılında gerçekleştirilen nüfus sayımından bugüne kadar, 5,5 milyon olan ülke nüfusu yaklaşık %20 oranında düşüş göstermiştir. 2014 yılı itibarı ile ülke nüfusu 4,470 milyondur. Nüfustaki bu ciddi düşüş; düşen doğum oranı, büyük çaptaki göç ve ülkeden kopan bölgelerdeki (Abhazya ve Güney Osetya) nüfusun sayılamamasından kaynaklanmaktadır. Doğum oranının düşmesine ve büyük çaplı göçe, sivil savaş nedeni ile yaşanan sıkıntılar ve ülke ekonomisindeki kötüye gidiş neden olmuştur. (Kaynak: ekokritik.com/gürcistan)

İstatistiki göstergelere göre göç eden nüfusun büyük çoğunluğu çalışma yaşında olup, bu kişilerin çok büyük bölümü meslek sahibi ya da yüksek eğitim görmüş kişilerdir. Çalışma yaşındaki nüfusun ülkeden göçü doğum oranlarının düşmesine de neden olmuştur. Ancak Rusya'da yaşamakta olan yaklaşık 750.000 Gürcü, Rusya'nın 2001 yılında uygulamaya başladığı ve ülkede kalmayı zorlaştıran yeni vize rejimi nedeni ile ülkeye geri dönmeye başlamıştır. (Kaynak: ekokritik.com/Gürcistan)

Tablo 1: Kazakistan'ın Yıllara Göre İşsizlik Oranları

YILLAR	İş Gücü	İşsizlik Oranları (%)
2014	3.730	12.353%
2015	3.720	11.950%
2016	3.701	11.763%

Kaynak: IMF

2.GENEL EKONOMİK DURUM

2.1 Ekonomik yapı

Tablo 2: GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı (%)

SEKTÖRLER	2016
Hizmetler	62 %
Sanayi	25,9%
Tarım	12,1%

Kaynak: IMF

Komünizm döneminde SSCB ülkeleri içinde en güçlü ekonomiye sahip olan Gürcistan, birliğin dağılmasının ardından ekonomisinde ciddi sorunlarla ve istikrarsızlıkla karşı karşıya kalmıştır. Bağımsızlığa geçişle birlikte ülkenin sanayi sektörünün GSYİH'deki payı azalırken, hizmet sektörünün payı artış göstermiştir. Ülkenin sanayi tesislerinin büyük çoğunluğu teknolojisi eskidiği için atıl durumdadır. Sanayi sektörü üretimi çok az sayıdaki işletmenin faaliyetlerine dayanmaktadır. Ülkedeki mevcut 2800 sına işletmesinden yalnızca 50'si toplam üretimin %75'ten fazlasını üretmektedir. Özelleştirme süreci ve Gürcistan'ın son dönemde imzaladığı ekonomik anlaşmaların da etkisi ile sanayi sektörüne doğrudan yabancı yatırım girişi gözlenmektedir. Ayrıca tarım da ekonomide hala önemli bir sektör durumundadır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Kayıt dışı ekonomi ülkenin büyüme performansı ile ilgili sağlıklı verilere ulaşılmasını engellemektedir. Ülkenin İstatistik Kurumu tarafından Gürcistan'ın GSYİH'sinin yaklaşık %30'una tekabül eden bir miktarda kayıt dışı ekonomisi olduğu belirtilmektedir. Ancak IMF göstergelerine göre kayıt dışı ekonominin büyüklüğü GSYİH'nin %60'ı kadardır. Bu denli büyük miktardaki kayıt dışı ekonomi, ülkenin geniş kapsamlı bir ekonomik büyüme gerçekleştirmesinin önündeki en önemli engeldir. Ülkede kişi başına düşen milli gelirin 2016 yılı itibarı ile 3.864 ABD Doları (satın alma gücü endeksi) olarak gerçekleşmiştir.

2.2. Ekonomi Politikaları

Ülkede bağımsızlığın ardından, 1993 yılında ekonomide yapısal değişim süreci başlatılmıştır. Yapısal değişim süreci ilk aşamada bir program üzerinde anlaşılabilmesi nedeniyle küçük ölçekte kalmış, 1995 yılında Şevardnadze'nin iktidara gelmesi ile birlikte ciddiyet kazanmıştır. 1995 yılında IMF desteğinde bir reform programı uygulanmaya başlanmıştır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gürcistan, bağımsızlık sonrasında bir hiperenflasyon dönemi ile karşı karşıya kalmıştır. Enflasyon oranı 1994 yılında %15000 iken, uygulanan politikalar neticesinde 1997-98 dönemine gelindiğinde enflasyon tek haneli rakamlara inmiştir. 1998 yılı aralık ayında ulusal para Lari'nin devalüe edilmesinden sonra 1999 yılında enflasyon %19'a yükselmiştir. Ancak izlenen sıkı para politikaları sayesinde yıllık enflasyon %5'in altına çekilmiştir. Enflasyon 2005 yılından itibaren yeniden artmaya başlamış olup, 2010 yılı enflasyon oranı %7,2 olarak gerçekleşmiştir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gürcistan 2000 yılında dış ticaretini canlandırmak ve ticaret politikalarını belirgin hale getirmek için Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) üye olmuştur. 2002 yılında IMF'nin de baskıları sonucu vergilerini yeniden düzenlemeye gitmiştir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Kasım 2003'te Şevardnadze yönetimine son veren halk hareketinin ardından, Ocak 2004'te Saakaşvili Cumhurbaşkanı olmuştur. Uluslararası çevrelerde, yeni yönetim ile birlikte ülkede siyasi istikrarın sağlandığı, yatırım ve ticaret ortamının geliştirilmesine yönelik önlemler alınacağı yönünde bir güven oluşmuştur. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Özellikle yasal, finansal ve enerji sektörü reformları ile özelleştirme, vergi sistemi, kamu harcamaları ile yolsuzluk ve kaçakçılıkla mücadele konuları üzerinde reformlar gerçekleştirilmiştir. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Vergi reformu çerçevesinde ilk olarak %20 olan KDV oranı, %18'e düşürülmüştür. İhraç mallarına KDV uygulanmamaktadır. Ayrıca gelir vergisi oranı %20'den %12'ye, sosyal sigorta vergisi oranı da %31'den %20'ye düşürülmüştür. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

2.3. Tarım

Gürcistan eski ve zengin bir tarım kültürüne sahip olmasına ve ülkedeki toprak ve iklim çeşitliliği pek çok ürünün yetiştirilebilmesi için uygun bir ortam yaratmasına rağmen bugün itibarıyla sermaye eksikliği ve modern tarımla ilgili bilgi yetersizliği yanında zirai işletmelerin ölçek küçüklüğünden dolayı ülkede organize ve etkin bir tarım yapıldığını söylemek güçtür. Ülke topraklarının %18'1 ekime elverişli olup, toplam ekilebilir toprakların genişliği yaklaşık Çukurova kadardır. Lakin mevcut durumda ekilebilir toprakların en az yarısı hayvancılığa tahsis edilmiş haldedir. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Tarımsal üretim toplam değerinde %60 paya sahip olan hayvancılık %40 paya sahip olan bitkisel üretimden daha büyüktür. Bitkisel üretim meyve-sebze ağırlıklı olup, üretimin ancak çok az bir kısmı hububat, mısır, pirinç, patates gibi ülke halkının doymasını sağlayan cinsten ürünler olduğu için Gürcistan gıda üretimi bakımından kendine yeterli olmaktan epeyce uzaktır. Üretilen meyve ve sebzenin de az bir kısmı ihraç edilmekte olup, bu ihracattan sağlanan döviz kazancı, ülkenin ihtiyacı olan hububat, mısır, pirinç, patates gibi ülke halkının doymasını sağlayan cinsten ürünlerin ithalatının finansmanının ancak bir kısmını karşılamaktadır. 2015 yılında gıda ihracatı 612.190 Bin dolar olup, 1.146.440 Bin Dolarlık gıda ithalatının ancak %64'ü kadardır. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

2.4. Sanayi

Sanayi üretimi geçmişte ülke ekonomisinin kalkınma sürecinde çok önemli bir rol üstlenmiştir. Ancak, 1990'lı yılların başındaki bağımsızlık sonrasında eski SSCB sisteminden ayrılarak serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecinde yaşanan siyasi ve ekonomik olumsuzluklar hem genel olarak ülke ekonomisinin hem de sanayi sektörünün olumsuz şekilde etkilenmesine neden olmuştur.

Üretim tesislerinin neredeyse tamamı özelleştirilmiş olmasına rağmen büyük çoğunluğu çalışamaz durumundadır ve artık değerlendirilme imkânı pek kalmamıştır. Ülke sanayisinin gelişmesindeki önemli engellerden birisi de mevcut sabit sermaye eksikliğidir. Özel bankaların kredi faizlerini düşürmeye başlamalarına rağmen henüz kredi kullanımını istenilen düzeyde değildir. “Gül Devrimi”nden sonraki kalkınma dönemlerinde özellikle 2009 yılından bu yana bu konuda küçük bazı iyileşmeler görülmekle birlikte yatırımların büyüklüğü hızlı bir kalkınma için yeterli olmaktan çok çok uzaktır. Ülke enerji ve sanayi tesislerine yönelik yatırımlara ve bu sektörde istihdam sağlanması konularına ciddi bir önem vermekle birlikte yabancı sermayenin gelmesini beklemek dışında yapılan etkili bir şey yoktur. Hükümetin ekonomiyi mümkün olduğunca kayıt altına alma çabaları bir yanıyla olumlu olmakla birlikte bu uygulamaların yatırımcıyı ürkütmediğini söylemek de mümkün değildir. (Kaynak: GÜRCİSTA’IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Başlıca sanayi kolları arasında demir-çelik (yıllık 300.000 Ton civarında üretim), demir-dışı metalürji, kimya, gıda, ağaç işleme, makine-metal, inşaat malzemeleri sayılabilir. Diğer önemli tesislerden Çiaturmangan İşletmesi konsantre mangan cevheri üretmektedir. 2015 yılında Gürcistan Ekonomisine katkısı bakımından Bakır madeni istihracı ve konsantre edilme faaliyetinin değeri 250 Milyon Dolar civarındadır. Üretilen bakır cevherinin hemen hemen tamamı konsantre edilmiş olarak ihraç edilmiştir. 2015 yılında Gürcistan Ekonomisine katkısı bakımından Manganez madeni istihracı ve konsantre edilme faaliyetinin değeri de 50 Milyon Dolar civarındadır. Üretilen Manganez cevherinin hemen hemen tamamı ferro-siliko-mangana dönüştürülerek ihraç edilmiştir. 2015 yılında ihraç edilen ferro-siliko-manganın değeri 194,5 Milyon Dolar’dır. Gürcistan’ın 2015 yılında GSMH’nin 13,6 Milyar Dolar ve ihracatının da 2,2 Milyar dolar olduğu dikkate alınırsa bakır ve manganez madenciliğinin önemi hiç daha iyi anlaşılacaktır. Marneuli İşletmesi bakır konsantresi, Azot Kimya Tesisi ise amonyum nitrat üretmektedir. Tbilaviamsheni Uçak ve Parçaları Üretim Tesisi sipariş alınması halinde uçak parçaları üretmektedir. Bu tesisin ismi dikkat çekmekle birlikte ekonomide önemli bir yeri yoktur. (Kaynak: GÜRCİSTA’IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

2.5. Hizmetler

2.5.1. Bankacılık

Bankacılıkta 2006 yılında başlayan canlanma kesintisiz devam etmektedir. Gürcistan bankacılık sistemi Merkez Bankası yanında 23 ticari banka tarafından temsil edilmektedir. Ticari bankalardan 21’i merkezi Gürcistan’da bulunan bankalar olup, diğer ikisi ise Azerbaycan ve Türk banka şubeleridir. Ülkede yerleşik 21 bankadan 20 tanesinin sermayesi yabancılara aittir. (Kaynak: GÜRCİSTA’IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

2009 yılı mart ayında Gürcistan Merkez Bankası döviz bazlı açık artırma sistemi uygulamaya başladı. Açık artırma borsaya direk karışmak yerine pazar prensiplerini taşımaktadır. Açık artırma uygulaması başlatılınca durum istikrar kazandı ve Merkez Bankasının döviz piyasasına direkt olarak karışmasına gerek kalmadı ve 2009 yılı mayıs ayı itibarı ile Merkez Bankası döviz borsasından çekildi ve açık

artırma yolu ile kontrollerine devam ettirdi. 2009 yılında Gürcistan Merkez Bankası hesap numaraları standardizasyonu gerçekleştirdi. Gürcistan bankaları ve Gürcistan Bankalar Birliği desteği ile uluslararası hesap numarası (İBAN) kabul edildi. Bahse konu proje için Merkez Bankası ve Gürcistan bankaları arasında memorandum imzalanarak 3 Mayıs 2010 tarihinden İBAN hesap numarası sistemine geçileceği kararı alındı. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

2.5.2. Turizm

Bugün yaklaşık 330 km uzunluğundaki Karadeniz kıyı şeridi ve kayakçılığa elverişli Gudauri, bakuriani ve Kazbegi Dağları ülkenin turizm potansiyelinin belkemiğini oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, ülkenin yaklaşık %40'ının ormanlık olması, 860 göl, pek çok şelale, nehir, 19 doğal su kaynağı ve sayısız tarihi eser de turizm potansiyelini artırmaktadır.

Turizm, Gürcistan'ın eşsiz doğası ve güzel kıyı şeridi dikkate alındığında en hızlı büyüyen sektörlerden birisi olmaya adaydır. Sektör, Gürcistan'ın ekonomik programlarında her zaman öncelikli sektör olarak yer almaktadır. Bu kapsamda, ülke genelinde devlete ait tüm tesislerin özelleştirilmesi planlanmaktadır. Turizm ekonominin bel kemiği olma yolundadır.

3. DIŞ TİCARET

Gürcistan vermiş olduğu mücadele sonucunda uyguladığı kanun çerçevesindeki sert yöntemler ile yolsuzlukları önleme konusunda ciddi ilerlemeler kaydetmiş bulunmaktadır. Bu mücadeleler sonucu ülkede tüm sahalarda olduğu gibi ticaret alanında da rüşvet ve yolsuzluk asgari düzeylere indirilerek vergi kaçırma ve kayıt dışı ticaret büyük çapta durdurulmuş bulunmaktadır. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TIFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Gürcistan'ın ithalat ve ihracatı yaklaşık 13,6 Milyar Dolarlık milli gelirine paralel olarak küçük rakamlara tekabül etmektedir. Gürcistan, milli gelirinin yarısı kadar ithalat yapan bir ülke olarak ithalat bakımından oldukça dışa açık bir ülkedir. İhracat için aynı şeyi söylemek ise mümkün değildir. 2015 yılındaki 2.205 Milyon Dolarlık ihracatın 179,6 milyon Dolarlık kısmının reeksport şeklindeki kullanılmış araba ihracatı olduğu da dikkate alınırsa Gürcistan, ihracatı çok az olan bir ülkedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gürcistan gümrüklerle, gümrük benzeri vergilerle ve ithalat yasaklarıyla korunan bir ülke değildir. Hemen her malın ithali serbesttir. Gümrük vergilerinin; toplam vergi gelirleri içindeki payı %0,8 ve toplam ithalata oranı sadece %0,5'tir. Gıda maddeleri, temizlik maddeleri, haşarat öldürücüler, petrokimya ürünleri, mermer, inşaat demiri ve bazı demir-çelikten mamul eşyada %12 oranında ve domuz eti ve peynirde %5 oranında gümrük vergisi bulunmasına rağmen, bu ürünlerin ya çok az ithal edilmesi veya serbest ticaret antlaşması yapılan ülkelere ithal edilmesi sebebiyle bu vergilerin uygulanmamasından dolayı Gürcistan adeta gümrüksüz mal ithal eden bir ülke konumundadır. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TIFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

3.1. Gürcistan'ın Dış Ticareti (milyar dolar)

Tablo 3: Gürcistan'ın Dış Ticareti

	2012	2013	2014	2015	2016
İTHALAT	7,8	8,1	8,5	7,2	8,7
İHRACAT	2,4	2,9	2,8	2,2	1,8
DENGE	-5,4	-5,2	-5,7	-5,0	-6,9
HACİM	10,2	11	11,3	9,4	10,5

Kaynak: Trademap

3.2. Gürcistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

Tablo 4: Gürcistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler

KOD	ÜRÜN	2014	2015	2016
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; mineral ...	8.601.807	7.730.082	7.235.770
84	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve parçaları	827.768	710.482	807.585
87	Demiryolu veya tramvay taşıtları, bunların aksam ve parçaları hariç diğer taşıtlar	904.288	612.418	649.198
85	Elektrikli makine, cihazlar ve bunların parçaları; ses kaydedici ve çoğaltıcılar, televizyon ...	680.023	552.962	573.656
30	Eczacılıkla ilgili ürünler	364.797	790.728	314.165
73	Demir veya çelikten eşya	289.069	289.685	271.206
26	Cevher, cüruf ve kül	210.245	236.696	263.667
39	Plastik maddeler ve bunların parçaları	285.896	242.757	239.872
72	Demir ve çelik	201.918	159.123	152.759
90	Optik, fotografik, sinematografik, ölçme, kontrol, hassas, tıbbi veya cerrahi cihazlar...	127.349	122.550	147.836
94	Mobilya; yatak takımları, şilteler, yatak yastıkları, minderler ve benzeri doldurulmuş mobilyalar...	165.777	140.389	126.909
24	Tütün ve üretilen tütün yerine geçen maddeler	125.306	109.159	107.326
10	Hububat	173.231	141.258	105.063
33	Uçucu yağlar ve resinoidler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	111.550	95.575	104.438
62	Giysi ve giyim aksesuarları, örme veya tığ işi olmayan eşyalar	106.022	90.027	101.391
02	Et ve sakatat	134.107	97.589	97.079
44	Ağaç ve ahşap eşyalar; odun kömürü	107.628	86.130	95.551
40	Kauçuk ve bunların parçaları	103.321	92.140	91.405
48	Kağıt ve mukavvalar; kağıt hamuru, kağıt veya mukavvadan eşya	107.248	89.745	90.741
17	Şekerler ve şekerleme	80.756	67.214	85.960

Kaynak: Trademap

3.3. Gürcistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

Tablo 5: Gürcistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler

KOD	ÜRÜN	2014	2015	2016
26	Cevher, cüruf ve kül	250.581	273.764	336.323
22	İçecekler, alkollü içecekler ve sirke	444.869	263.850	299.824
72	Demir ve Çelik	404.846	241.061	204.426
08	Yenilebilir meyve ve fındık; kabuklu veya soyulmuş meyve	206.608	197.333	200.304
87	Demiryolu veya tramvay taşıtları, bunların aksam ve parçaları hariç diğer taşıtlar	561.781	200.362	179.044
30	Eczacılıkla ilgili ürünler	104.703	154.389	118.798
71	Doğal veya kültürlü inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, metal kaplı ...	49.680	73.545	87.912
31	Gübreler	137.748	109.779	65.862
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler; mineral ...	76.999	136.431	62.294
61	Örme veya tığ işi kıyafetler ve giyim eşyaları	52.613	55.711	53.615
01	Canlı hayvanlar	51.390	40.217	47.337
84	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve parçaları	40.913	33.641	33.230
23	Gıda endüstrilerindeki kalıntılar ve atıklar; hazır hayvan yemi	28.483	20.753	27.090
44	Ağaç ve ahşap eşyalar; odun kömürü	21.789	18.182	26.876
62	Giysi ve giyim aksesuarları, örme veya tığ işi olmayan eşyalar	36.604	30.762	26.412
99	Başka yerde belirtilmeyen emtialar	7.213	6.000	22.330
40	Kauçuk ve bunların parçaları	20.370	22.422	21.461
85	Elektrikli makina ve cihazlar ve bunların parçaları; ses kaydedici ve çoğaltıcılar, televizyon ...	30.672	31.384	20.710
28	İnorganik kimyasallar; kıymetli metallerin, nadir toprak metallerinin, organik veya inorganik bileşikleri	18.530	20.080	16.618
20	Sebzeler, meyveler, fıstıklar veya bitkilerin diğer kısımlarının müstahzarları	18.281	17.701	16.567

Kaynak: Trademap

4. BAŞLICA ÜLKELER İLE DIŞ TİCARET

4.1. Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat (milyon dolar)

Tablo 6: Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat

ÜLKELER	2014	2015	2016
TOPLAM	8.601.807	7.730.082	7.235.770
TÜRKİYE	1.728.764	1.327.398	1.352.396
RUSYA	462.232	515.755	674.948
ÇİN	733.468	587.357	547.483
AZERBAJCAN	349.628	226.401	495.382
ALMANYA	466.102	430.965	419.370
UKRAYNA	548.607	455.571	417.329
İTALYA	221.939	197.780	263.054
HOLLANDA	148.612	128.241	217.165
ERMENİSTAN	205.063	143.695	216.790
AMERİKA	287.294	253.124	213.833
ROMANYA	312.050	207.157	190.200
JAPONYA	368.174	211.309	188.208
BULGARİSTAN	209.832	167.610	150.393
İNGİLTERE	94.853	90.657	143.539
BAE	199.113	210.181	138.196
FRANSA	130.996	117.068	120.024
POLONYA	94.058	91.076	101.476
İSPANYA	90.283	91.290	89.907
İRAN	122.688	92.308	84.453
HİNDİSTAN	50.470	50.650	77.399

Kaynak: Trademap

4.2. Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracat (milyon dolar)

Tablo 7: Başlıca Ülkeler İtibarıyla İhracat

ÜLKELER	2014	2015	2016
TOPLAM	2.861.043	2.204.676	2.113.734
RUSYA	270.029	159.440	206.225
TÜRKİYE	222.382	168.408	173.569
ÇİN	90.393	125.800	169.587
BULGARİSTAN	167.105	214.247	167.159
AZERBAYCAN	544.167	240.950	153.464
ERMENİSTAN	280.573	157.002	150.646
ALMANYA	69.192	75.811	85.314
İSVİÇRE	13.593	30.843	81.768
UKRAYNA	140.004	59.874	73.254
İTALYA	86.096	74.606	72.471
ÖZBEKİSTAN	54.826	97.956	71.303
AMERİKA	207.366	104.191	68.258
İRAN	28.199	35.782	46.551
KANADA	48.754	70.170	41.260
İSPANYA	70.355	41.938	40.965
IRAK	10.251	10.936	40.803
KAZAKİSTAN	88.589	44.963	39.804
HOLLANDA	31.169	42.188	37.000
ROMANYA	4.294	26.983	36.721
BAE	28.020	28.112	32.006

Kaynak: Trademap

4.3. Gürcistan'ın Dış Ticaret Politikası

Bir malın Gürcistan'a ithal edilebilmesi için İthalat Rejimi kapsamında ithal edilecek eşyanın belirlenen gümrük vergilerinin ödenmesi, ayrıca, ilgili mevzuatta yer alması durumunda ülke ve/veya uluslararası standartlara uygun olduğunun ibraz edilmesi gerekmektedir. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TIFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Liberal bir dış ticaret rejimine sahip olan Gürcistan, 2006 yılından itibaren gümrük prosedürlerini basitleştirmeye başlamıştır. 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren yürürlüğe giren yeni Gümrük Kanunu kapsamında gümrük işlemlerinde çeşitli değişiklikler olmuştur. Bunlardan en dikkat çekici olanı “garanti belgesi” uygulamasının başlatılması olmuştur. Yeni gümrük işlemleri ile ilgili olarak özellikle taşımacılık firmalarımızın ve araç sürücülerinin tedbirli olması gereklidir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gümrükler ile ilgili hususlarda önceden bilgi alınarak hareket edilmesi önemle tavsiye edilmektedir. Bu amaçla Gürcistan Maliye Bakanlığı Gelirler İdaresi bünyesinde Gümrük Acil Hattı (077) oluşturulmuş olup, görüşmeler ücretsizdir. Ayrıca, www.customs.gov.ge internet sitesinden de bilgi alınabilmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

4.4. Tarifeler ve Diğer Vergiler

4.4.1. Gümrük Vergileri

Gürcistan, 1 Eylül 2006 tarihinden itibaren yeni gümrük vergisi oranlarını uygulamaya koymuştur. Yeni gümrük vergisi oranları ülkenin ekonomik açılım gayretleri çerçevesinde belirlenmiştir. Bu kapsamda birçok ürünün gümrük vergisi sıfırlanmıştır. Gümrük vergisi sıfırlanmayan ürünler için uygulanan gümrük vergisi oranları %5 veya %12 olarak uygulanmaktadır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gümrük vergileri %0 ila %30 arasında değişmektedir. Ortalama gümrük vergisi oranı yaklaşık %7,9'dur. Gümrük vergileri ortalamasının düşük olmasının esas nedeni ülkenin başlıca ticari partneri olan Rusya'ya (Avrasya Ekonomik Topluluğu Gümrük Birliği Anlaşması nedeni ile) muafiyet uygulanması ve diğer taraftan Rusya, Beyaz Rusya, Kırgızistan ve Tacikistan gibi BDT ülkelerine tercihli oranlar uygulanmasıdır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gümrük vergilerine ilave olarak, gümrük işlemleri sırasında 50 Euro tutarında bir gümrükten mal çekme harcı talep edilmektedir. Söz konusu harç, gümrük beyannamesinin esas sayfası ile ilgili işlemlerinin tamamlanması için tahsil edilmekte olup, her bir ilave sayfa için 20 Euro talep edilmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

İhracatta bazı istisnalar haricinde (bazı hayvan deri ve postları, hurda metaller gibi) gümrük vergisi uygulaması bulunmamaktadır.

4.4.2. Katma Değer Vergisi

Gürcistan Vergi Kanunu, 23 Haziran 1997 yılında onaylanarak yürürlüğe girdi. Gelir, kurumlar, mülkiyet, tüketim gibi vergilere ilişkin uygulamalar Maliye Bakanlığı ve Gürcistan Vergi Departmanı tarafından çıkartılan tebliğler aracılığıyla yapılıyor. Gürcistan; Ukrayna, Azerbaycan, İran, Romanya, Bulgaristan ve Türkmenistan ile çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması yapmıştır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gürcistan'da uygulanan katma değer vergisi oranı %20. İthalat esnasında da aynı oran uygulanmakta olup, ihracatta KDV muafiyeti tanınıyor.

4.4.3. Tarife Dışı Engeller

Tarife Dışı Engeller:

1. Değerli metaller, kıymetli mallar, taşlar, el işlemleri, antika mallar ve sanat eserleri, haçlar, resimler ve heykellerin ülkeye giriş-çıkışları Gürcistan Kültür, Eserleri Koruma ve spor Bakanlığı'nın özel iznine tabidir.
2. Ağaç ve orman ürünlerinin ihracatı için ihracatçının lisans sahibi olması ve çevre Bakanlığı'nın iznini alması gerekmektedir.
3. Aynı şekilde her türlü silah, silah yapımı için gerekli malzeme, mühimmat, yanıcı maddeler, narkotik, psikoterapik, zehir içeren, radyoaktif maddeler, yüksek frekanslı radyo-elektro cihazlar, muhabere vasıtaları, canlı hayvan ve kuşlar ve bitkiler izne tabidir.
4. İlaç, tıbbi malzeme, aşı, laboratuvar kimyasalları vb. maddelerin ithalatı için sağlık Bakanlığı izni gerekmektedir.

5. 30 bin GEL 'den (Haziran 2012 dolar karşılığı; yaklaşık 20 bin \$) fazla nakit paranın (değerli kağıtların) veya değerinde dövizin ülkeye sokulması ve ülkeden çıkarılması (gümrükten geçerken) beyannameye tabidir.

Özel şahıslar gümrük beyannamesini Gürcüce, Rusça veya İngilizce olarak doldurabilmektedirler. Değeri 300 GEL 'den fazla olan şahsi eşyalar gümrük beyannamesine tabi olup, şu şekilde vergilendirilmektedir: Gümrük Vergisi (malın cinsine göre %0'dan %12'ye kadar) ve KDV %18. (SERKA Kalkınma Ajansı, İş Dünyası için Gürcistan Rehberi, 2013)

5. EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLER

Gürcistan ile ekonomik ilişkilerimizin temel hukuki çerçevesini, 1992 tarihinde imzalanan “Ticaret ve Ekonomik İş birliği”, “Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması” ve “Uluslararası Karayolu Taşımacılığı” Anlaşmaları oluşturmaktadır. (Kaynak: Gürcistan Ülke Bülteni, DEİK)

Türkiye ile Gürcistan arasındaki ekonomik ilişkiler, Gürcistan’da son yıllarda yaşanan ekonomik iyileşme ve yatırım ortamının iyileştirilmesi sonucu hızla gelişmektedir. 2002’de 241 milyon dolar olan ikili ticaret hacmimiz, bu yıldan itibaren istikrarlı bir artış göstererek 2006 yılında 752 milyon dolara ulaşmıştır. 2007 yılı ilk on bir ay itibariyle ise 836 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ticaret dengesinin de ülkemiz ihracatının sürekli artışına bağlı olarak lehimize gerçekleşmeye başladığı gözlemlenmektedir. (Kaynak: Dışişleri Bakanlığı)

Türkiye, Gürcistan’ın en önemli önemli ticaret ortağı haline gelmiştir. Gürcistan’daki Türk yatırımları 200 milyon dolar civarındadır. Müteahhitlerimizin Gürcistan’da üstlendikleri işlerin toplam tutarı ise 2007 yılı sonu itibariyle 750 milyondardır. BTC ve BTE gibi enerji alanındaki bölgesel projelerin ardından, bölgesel çapta ulaştırma alanındaki en önemli proje olan Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Hattı’nın Gürcistan kesiminin temel atma töreni, 21 Kasım 2007 tarihinde üç ülkenin Cumhurbaşkanlarının katılımıyla Tiflis’te gerçekleştirilmiştir. (Kaynak: Dışişleri Bakanlığı)

5.1. Yatırımlar, Yabancı Sermaye ve Mevzuatı

12 Kasım 1996 tarihinde onaylanan “yatırımların Teşviki ve Korunması Kanunu” ile yabancı yatırımlar garanti altına alınmıştır. Söz konusu Kanun uyarınca Gürcü vatandaşların yatırımlarına tanınan hak ve kolaylıkların aynılarının yabancı yatırımlara da tanınması öngörülmektedir. Yüzde yüz yabancı sermayeli firma kurulabilmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Yabancı yatırımcılar vergi mükellefiyetlerini yerine getirdikten sonra faaliyet karını iflas veya mahkeme kararı gibi durumlar hariç, sınırlama olmaksızın yurtdışına transfer etme hakkına sahiptir. Parlamentoda yatırımcı aleyhine bir kanun değişikliği yapılması halinde önceden kazanılmış hakların 10 yıl süre ile devam edecek olması önemli bir husustur. Yatırımların Gürcistan hükümeti tarafından kamulaştırılması durumunda yatırımın reel piyasa değerinin ödenme zorunluluğu, anlaşmazlık hallerinde ise yatırımcının Gürcistan mahkemelerine veya uluslararası tahkim kuruluna başvurma hakkı bulunmaktadır. Yatırımcı tazminat bedelini serbestçe transfer hakkına sahiptir. (Kaynak: GÜRCİSTA’IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Hükümet, bölgenin turistik açıdan elverişli olması nedeni ile, yatırımların büyük kısmını otelcilik başta olmak üzere kafe, restoran, bar gibi eğlence merkezlerinin inşaatı, altyapı, su-kanalizasyon hatlarının değiştirilmesi, binaların ve caddelerin restorasyonu gibi sektörlere yapmaktadır. Bölge de yeni yeni binalar, Sheraton başta olmak üzere birçok beş yıldızlı oteller ortaya çıkmaya başlamıştır. Diğer sektörlerde olduğu gibi bu sektörde de Türk müteahhitleri önemli rol oynamaktadırlar. Kobuleti bölgesinin “Turizm Serbest Bölgesi” olarak ilan edilmesi ve bölgeye yapılan otel, restoran gibi yatırımlarda Devlet teşviklerinin sağlanacağı sözü Hükümetin bundan sonra da bölgeye yatırımlarının devam edeceği anlamına gelmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

5.2. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Batum Limanı özelleştirmesinin ardından Poti Limanı'nın da özelleştirilmesine gayret gösterilmektedir. Poti Limanı'nın yanında ayrıca bir serbest bölge kurulmuştur. Ülkede serbest bölgelere ilişkin mevzuat 2007 yılı ortalarında tamamlanmış olup, BAE ülkesi Rakia firması tarafından yatırımı yapılan Poti Serbest Bölgesi bu konudaki ilk örnek olmuştur. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

5.3. Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Firmaların ticari ortaklıklar kurmaları önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Yatırımcılar şahıs, kolektif, limitet veya anonim şirket kurabilecekleri gibi ülkelerindeki firmalarının bir şubesini de Gürcistan'da açabilirler. Kurulacak şirkette Gürcü ortak veya Gürcü müdür bulundurma şartı yoktur. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Ülkede firma kurmak ya da bir ortaklık ilişkisi kurmak isteyen yatırımcıların şirket merkezinin bağlı bulunduğu bölge mahkemelerine başvuruda bulunmaları gerekmektedir. Mahkeme, başvuru evrakını 7 işgünü içerisinde inceleyerek başvuruyu sonuçlandırmak zorundadır. Ayrıca kurulacak şirketin faaliyet konusuna göre Ulaştırma Bakanlığı, sağlık Bakanlığı, Merkez Bankası gibi çeşitli Gürcü makamlarından lisans (izin) alınması gerekmektedir. Yatırımcılar mahkemeye başvurmadan önce başvuru için gerekli evrakı önce notere daha sonra adalet Bakanlığı ve dışişleri Bakanlığı Konsolosluk şubesine tasdik ettirmek zorundadır. Bu işlemler için makbuz karşılığında yaklaşık 150 \$ tahsil edilmektedir. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

Yabancı yatırımcının Gürcistan'a kayıtlı olması şartıyla menkul kıymet, şirket, bina gibi yatırım olarak tanımlanan varlıkları satın almasında bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak, yabancı yatırımcıların tarım arazisi satın alması yasaklanmış, söz konusu arazilerin 49 yıllığına kiralamasına olanak tanınmıştır. Ayrıca, Gürcistan'da yatırımlara Türkiye benzeri bir teşvik sistemi uygulanmamaktadır. (Kaynak: GÜRCİSTA'IN GENEL EKONOMİK DURUMU VE TÜRKİYE İLE EKONOMİK-TİCARİ İLİŞKİLERİ, T.C. TİFLİS BÜYÜKELÇİĞİ, TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ 2016 RAPORU)

6. TÜRKİYE İLE TİCARET

6.1. Türkiye – Gürcistan Dış Ticaret Göstergeleri (milyon dolar)

Tablo 8: Türkiye – Gürcistan Dış Ticaret Göstergeleri

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	1.177.085	211.680	1.388.765	965.405
2015	1.108.740	223.107	1.331.847	885.633
2014	1.443.790	232.596	1.676.386	1.211.194
2013	1.245.917	201.738	1.447.655	1.044.179

Kaynak: TÜİK

6.2. Türkiye'nin Gürcistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

Tablo 9: Türkiye'nin Gürcistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

KOD	ÜRÜN	2014	2015	2016
39	Plastik maddeler ve bunların parçaları	169.698	127.315	116.737
73	Demir veya çelikten eşya	128.509	97.800	116.285
84	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve parçaları	135.336	107.250	113.276
85	Elektrikli makine, cihazlar ve bunların parçaları; ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon ...	114.433	65.901	86.724
61	Örme veya tığ işi kıyafetler ve giyim eşyaları	41.586	48.680	48.732
72	Demir ve Çelik	70.564	48.729	45.252
08	Yenilebilir meyve ve fındık; kabuklu veya soyulmuş meyve	16.472	16.533	37.019
94	Mobilya; yatak takımları, şilteler, yatak yastıkları, minderler ve benzeri doldurulmuş mobilyalar; ...	55.358	44.245	36.602
48	Kâğıt ve mukavvalar; kâğıt hamuru, kâğıt veya mukavvadan eşya	42.876	35.545	36.331
07	Yenilebilir sebzeler ve bazı kökler ve yumrular	19.069	14.476	35.972
96	Çeşitli imalat eşyaları	33.772	31.546	33.616
87	Demiryolu veya tramvay taşıtları dışındaki diğer taşıtlar, bunların parça ve aksesuarı	47.495	26.845	32.594
44	Ağaç ve ahşap eşyalar; odun kömürü	54.280	32.809	32.030
34	Sabun, organik aktif yüzey temizleme maddeleri, yıkama müstahzarları, yağlama müstahzarları,	38.824	38.032	30.982
76	Alüminyum ve bunların parçaları	36.861	27.505	25.476
32	Tabaklama veya boyama özleri; Tanenler ve türevleri, boyalar, pigmentler ve diğer boyalar ...	32.841	21.974	22.397
25	Tuz; sülfür, toprak ve taş; siva malzemeleri, kireç ve çimento	28.451	22.157	21.974
38	Muhtelif kimyasal ürünler	18.562	15.283	19.064
62	Giysi ve giyim aksesuarları, örme veya tığ işi olmayan eşyalar	17.501	16.682	18.432
83	Metalden çeşitli eşyalar	20.367	16.431	15.457

Kaynak: Trademap

6.3. Türkiye'nin Gürcistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

Tablo 10: Türkiye'nin Gürcistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

KOD	ÜRÜN	2014	2015	2016
61	Örme veya tığ işi kıyafetler ve giyim eşyası eşyaları	44.291	50.833	50.691
23	Gıda endüstrilerindeki kalıntılar ve atıklar; hazır hayvan yemi	15.552	28.460	36.114
72	Demir ve Çelik	53.666	40.881	34.674
15	Hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların bölünme ürünleri; hazır yemeklik yağlar	9.368	14.685	19.311
89	Gemiler, tekneler ve yüzen yapılar	232	32	15.255
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümlü maddeler, mineral ...	24.930	27.374	9.765
31	Gübreler	49.865	11.669	8.635
62	Giysi ve giyim aksesuarları, örme veya tığ işi olmayan eşyalar	10.172	9.285	6.778
78	Kurşun ve kurşundan eşyalar	4.440	4.944	5.719
71	Doğal veya kültürlü inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller	115	1.019	3.495
44	Ağaç ve ahşap eşyalar; odun kömürü	2.594	3.541	2.349
76	Alüminyum ve bunların parçaları	2.957	3.630	2.085
41	Ham deri ve deriler (kürkler hariç)	1.229	1.148	1.805
28	İnorganik kimyasallar; kıymetli metallerin, nadir toprak metallerinin, organik veya inorganik bileşikleri	4.375	2.854	1.669
03	Balıklar, kabuklular, yumuşakçalar ve diğer omurgasız su hayvanları	735	2.066	1.421
09	Kahve, çay ve baharatlar	1.593	3.154	1.341
56	Vatka, keçe ve dokunmamışlar; özel iplikler, sicim, kordon, halat ve kablolar ve bunların parçaları	3	1.515	1.217
47	Ağaç veya diğer elyafli selülozik materyalin pulpası; geri kazanılan (atık ve hurda) kâğıt	563	545	1.109
70	Cam ve camdan eşyalar	79	1.742	1.000
12	Yağlı tohumlar ve yağlı meyveler; çeşitli tahıllar, tohumlar ve meyveler; endüstriyel veya tıbbi ...	0	0	905

Kaynak: Trademap

6.4. Çerkezköy'den Gürcistan'a İhraç Edilebilecek Başlıca Ürünler

Tablo 11: Çerkezköy'den Gürcistan'a İhraç Edilebilecek Başlıca Ürünler

KOD	ÜRÜN	ÇERKEZKÖY'DEKİ FİRMA SAYISI
84	Makine, mekanik cihazlar, nükleer reaktörler, kazanlar ve Parçaları	70
73	Demir veya çelikten eşya	5
87	Demiryolu veya tramvay taşıtları dışındaki taşıtlar ve bunların parça, aksesuarları	20
39	Plastik maddeler ve bunların parçaları	54
30	Eczacılıkla ilgili ürünler	11
94	Mobilya; Yataklar, şilteler, şilte takımları, minderler ve benzeri dolaplar	15
38	Muhtelif kimyasal ürünler	38
40	Kauçuk ve bunların parçaları	15
48	Kâğıt ve mukavvalar; Kâğıt hamuru, kâğıt veya mukavvadan eşya	14
33	Uçucu yağlar ve resinoidler; Parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	14
17	Şekerler ve şekerleme	18
44	Ağaç ve ahşap ürünler; Odun kömürü	26
19	Tahılların, unların, nişastaların veya sütlerin müstahzarları; Pastacılık ürünleri	68
64	Ayakkabı, pantolon ve benzeri şeyler; Bu gibi eşyaların parçaları	38
85	İzole edilmiş "emaye veya anodize edilmiş" tel dahil, "koaksiyel kablo dahil" kablo ve diğer yalıtılmışlar. . .	18
83	Çeşitli metal maddeler	39
68	Taş, sıva, çimento, asbest, mika veya benzeri maddeler	140
85	Elektrikli makine ve cihazlar ve bunların parçaları; Ses kayıt cihazları ve çoğaltıcılar, televizyon. . .	39

6.5. İkili Anlaşma ve Protokoller

Tablo 12: İkili Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMA	İMZA TARİHİ
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	30.07.1992
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Antlaşması	30.07.1992
İkili Hava Ulaştırma Anlaşması	30.07.1992
Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	30.07.1992
Gümrükler Alanında İşbirliği Anlaşması	28.01.2005
4. Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı Protokolü	14.09.2005
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	21.11.2007
Serbest Ticaret Anlaşması	21.11.2007
Türkiye-Gürcistan Ortaklık Komitesi 1. Toplantısı Mutabakat Zaptı	24.02.2009
Türkiye-Gürcistan Ortaklık Komitesi 2. Toplantısı Mutabakat Zaptı	29.06.2009

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

6.6. İki Ülke Arasında Ticarete Karşılaşılan Sorunlar

Türkiye-Gürcistan arasındaki ticaret sürekli bir artış eğilimi gösterse de iki ülke arasındaki dış ticaret rakamları ve Türkiye'nin Gürcistan'daki yatırımlarının miktarı potansiyelin altındadır. Türk firmalarının Gürcistan faaliyetlerindeki temel sıkıntısı finansman sorunudur. Ayrıca Gürcistan'da modern bankacılık sisteminin yerleşmemiş olması nedeniyle nakit hareketlerinde ve akreditif işlemlerinde sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunun yanında kambiyo mevzuatının yetersizliği para transferlerinde zorluklara neden olmaktadır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Ticari konuları ilgilendiren mevzuatın pek çok konuda henüz tam olarak netlik kazanmamış olması ve sıklıkla değiştirilmesi ülke ile ticari ilişkilerin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

6.6.1. Türk Menşeli Ürünler

Belirtilen tarım ürünleri dışında, Türkiye Cumhuriyeti menşeli ürünlerin Gürcistan'a girişinde uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler 1 Kasım 2008 tarihinden itibaren kaldırılmıştır. Bu ürünler; Canlı kümes hayvanları, koyun ve keçi etleri, süt ve krema, kuş ve kümes hayvanlarının yumurtaları, tabii bal, domates, turunçgiller, üzümler, elma, çay, yaprak tütün veya tütün döküntüleri, tütün veya tütün yerine geçen maddelerden yapılmış purolar, uçları açık purolar, sigarillolar ve sigaralar. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

6.6.2. Et İthalatı

Gürcistan'a et ithalatı kontrollü bir şekilde yapılmakta olup, ithalatçının talebi üzerine başlatılan incelemede, menşe ülkesinde görülen hayvan hastalıkları araştırılmaktadır. İthalat için menşe ülkesindeki hayvan sağ- lığı koşullarına ilişkin bazı belgeler talep edilmekte, daha sonra ithalatın uygun görülmesi halinde düzenlenen izin belgesi çerçevesinde ithalat gerçekleştirilmektedir. Konu ile ilgili birim ise Tarım Bakanlığı'na bağlı bulunan Gıda Güvenliği, Veteriner ve Bitki Koruma Milli Dairesi'dir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

6.6.3. Referans Fiyat Uygulaması

Gürcistan Maliye Bakanlığı Gümrük Dairesi, 2006 yılında birçok üründe referans fiyat uygulamasına gitmiştir. Söz konusu uygulama, ithal edilen maddeye ilişkin gümrükleme aşamasında hesaplanacak vergi miktarı için fatura değeri yerine idare tarafından belirlenmiş bir kıymetin esas alınmasıdır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Referans fiyat uygulamasının nedeni, ithalat aşamasında farklı değerler taşıyan faturalar dolayısı ile oluşan vergi kaçığının önlenmesidir. Uygulamada ortaya çıkan sorun ise, her ülkeye uygulanmaması ve bazı maddelerde fatura değeri ile referans fiyat arasında büyük orantısızlıklar olmasıdır. Bu nedenlerden dolayı firmalarımızın Gürcistan pazarındaki rekabet gücü olumsuz yönde etkilenmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

6.6.4. Taşıma ve Ulaştırma Yaşanan Sorunlar

Ulaştırma sektöründe yaşanan sorunlar da iki ülke ticaretini olumsuz yönde etkilemektedir. Söz konusu sorunlar; güvenlik, kara ulaşımı ücretsiz geçiş belgelerinde hala dağıtımın tam olarak yapılamamış olması, yapılan mevzuat değişikliklerinin bilinmemesi, ülkenin farklı bölgelerinde farklı ödemelerin gerekmesidir. Ulaşım altyapısının yetersiz olması da ulaşım ile ilgili sorunlara neden olmaktadır. Kars-Tiflis demiryolunun tamamlanması ile birlikte ulaşımdan kaynaklanan sorunların aşılması beklenmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

6.6.5. Pazarda Etkin Olmanın Koşulları

Kırsal bölgelerde yaşayanlar nüfusun %47,7'si olup; gıda harcaması dışında sadece zorunlu giyim eşyası ve ayakkabı için harcama yapmaktadırlar. Şehirlerde ise artan gelir düzeyi nedeniyle perakende sektörü gelişmekte olup; tüketici harcamaları artmaktadır. Buralarda son yıllarda yabancı yatırımlarda görülen artışla birlikte küçük bir orta sınıf ve elite bir kesim oluşmaya başlamıştır. Bu kesim daha büyük alım gücüne sahiptir ve daha fazla kişisel harcamalara ve moda ürünlere yönelmektedir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Başkent Tiflis, gelir düzeyinin en yüksek olduğu, tüketici harcamalarının en fazla yapıldığı bölgedir. Nüfusun, %50'si burada olup; yıllık yapılan harcama miktarı ortalama 2 milyar Dolardır. Tüketici harcamalarının en düşük olduğu bölge ise Rachkhumi ve Kuemo Suaneti bölgesidir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Orta yaş grubu, 35-39 yaş arası nüfus en yüksek gelire sahiptir. Bu kesimin %16'sı yıllık 5.000 Dolar ve üzeri gelire sahiptir. En yüksek gelire sahip olanlar içinde %28'lik kısım 50.000 Doların üzerinde gelire sahip olmuşlardır) ise nüfusun %0,4'nü oluşturmaktadır. Bu kesim lüks ve markalı ürünlere düşkündür. Pahalı ve moda olan ayakkabı ve giyim eşyalarını satın almaktadır. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

15-34 yaş arası nüfus (nüfusun üçte birini oluşturan en kalabalık kesim)'in gelir düzeyi 750-3.000 Dolar arasındadır. Bu grup; gelir düzeyi düşük, işsiz, öğrenci ve düşük gelirli işlerde çalışan kesimden oluşmaktadır. Buna karşılık ailelerinden para alan bu kesim, moda düşkün olup, ayakkabı ve giyim eşyalarına harcama yapan kesimdir. Görünüşe önem vermekte olup; batı markalarının benzerleri olan ucuz Çin, Rus malı ürünleri satın almaktadırlar. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gürcü halkı bir mala olan tercihlerini değiştirme eğilimine sahip değildirler. Reklam, Gürcistan pazarı için önemli bir faktördür. Gürcü halkının tutuculuğuna göre pazara en önce girenin daha avantajlı olma durumu göz önüne alınmalıdır. Kişi başı gelir uluslararası standartlara göre düşük bir seviyededir. Son yıllardaki hızlı ekonomik büyümeye rağmen ülke genelinde işsizlik oranı ve fakirlik üst düzeydedir. Halen ülkenin üçte biri fakirlik seviyesinde yaşamaktadır. Ülke nüfusunun %48'i kırsal kesimlerde yaşamaktadır ve çoğunlukla gıda, giyim ve ayakkabı gibi zorunlu ihtiyaçlarının dışında alım yapmamaktadır. Bunun yanında nüfusun %52'sinin yaşadığı kentlerdeki perakende sektöründe yaşanan önemli gelişmeler tüketim harcamalarını ciddi oranda artırmıştır. Nüfusun en yüksek gelire sahip grubunun %15,9'u 35-39 yaş grubu insanlardan oluşmakta ve 5.000 Doların üzerinde yıllık gelirlere sahiptirler. Bu yaş grubundaki tüketiciler batı tarzında ev dekorasyonuna ilgi duymaktadırlar. En yüksek gelire sahip grubun %28'i yıllık 50.000 Doların üzerinde gelire sahiptir. Bu gruptaki tüketiciler lüks, markalı ve pahalı ürünleri tercih etmektedirler. Bu tüketici grubunun toplam nüfusa oranı %0,4 olduğu için çok geniş dar bir pazar olarak nitelendirilebilir. (Kaynak: Ekonomi Bakanlığı)

Gürcistan'da tüketim harcamalarının en önemli etmeni gelir düzeyidir. Bu ülkeye yapılacak ihracatta en çok dikkat edilmesi gereken husus o yörede yaşayan insanların gelir düzeyleri ve tüketim tercihleridir.